

GRILLBORD AF GENBRUGSTRÆ

“Hvor er det dog lækkert! Det må da have kostet en formue?” Forbered dig på benovelse, når du viser dine gæster dit nye grillbord i azobé, bygget af billigt genbrugstræ. **Det ligner en million, men kan laves for en slik.**

Træ fra Afrikas tropiske regnskove er enormt flot. Samtidig er træet noget af det mest holdbare materiale, du overhovedet kan arbejde med. Men regnskoven forsvinder hastigt på grund af overfældning. Derfor kan det godt betale sig at gå på jagt efter genbrugstræ. Der er skaden allerede sket, træet er fældet og brugt, og så gælder det om at få mest muligt ud af det.

Vi har “klunset” os til det træ, som vi har brugt til at lave dette flotte og stærke grillbord. Det er af sorten azobé. I mange år har det været brugt i en nu nedlagt æbleplantage. Vi har givet det nyt liv – og fået et unikt møbel til haven.

Præcision er afgørende

Grillbordet er en simpel konstruktion, men det kræver ekstrem nøjagtighed at få det til at se godt ud. Alle dele skal nemlig passe helt nøje sammen.

Du får brug for godt værktøj, og det skal være stærkt, for azobétræ er hårdt som beton – det ødelagde både rundsavsklinger, propbor og fræsejern. Du får også brug for masser af tålmodighed, når du skal have de mange tremmer til at passe i rammerne. □

Gør Det Selv

SVÆRHEDSGRAD

Præcision er afgørende, og træet er ikke så nemt at arbejde med.

LET

SVÆRT

TIDSFORBRUG

Træets hårdhed og kravet til præcision gør arbejdet tidskrævende. Vi har spredt arbejdet ud over ca. ti dage.

PRIS

Ca. 200 kr. til materialer.
Ca. 1.500 kr. til nedskrivning af ødelagt værktøj.

MATERIALER

- 4 ben (A) a 60 cm, 4,3 x 4,3 cm
- 4 tværgående vanger (B) a 137,4 cm, 4,3 x 4,3 cm
- 57 tremmer (C) a 45 cm, 1,8 x 1,8 cm
- MDF-plade til skabelon
- Skiferplade
- Trælím
- Linolie
- Dyvler

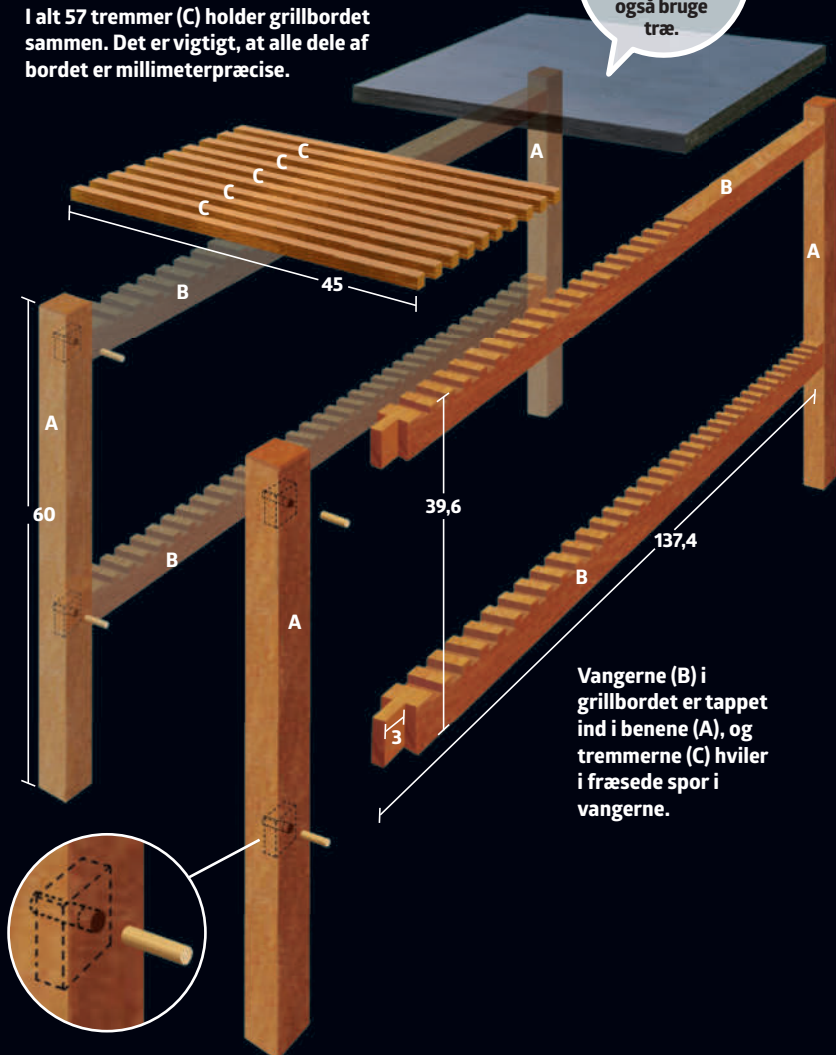

SPECIALVÆRKTØJ

- Bordrundsav
- Overfræser
- Ziehklinge
- Propbor
- Båndsliber
- Evt. boresøjle

I alt 57 tremmer (C) holder grillbordet sammen. Det er vigtigt, at alle dele af bordet er millimeterpræcise.

Vi har brugt en skiferplade til bordet. Du kan også bruge træ.

Vangerne (B) i grillbordet er tappet ind i benene (A), og tremmerne (C) hviler i fræsedespor i vangerne.

Det grønne genbrugsguld

Du kan sagtens få genbrugstræ af høj kvalitet til billige penge, når du køber træ fra troperne til dine projekter.

Når du går på jagt efter godt genbrugstræ, skal du huske at se dig for. Medbring altid en kniv eller skruetrækker, så du kan teste kvaliteten af træet og sikre, at du får fat i noget, som ikke er råddent. Genbrugstræ kan findes hos nedbrydningsfirmaer landet over, og de er som regel til at handle med. Her kan du gøre dig nogle gode handler med stolper, gulvbrædder og andet materiale i ædeltræ.

Genbrugstræ skal have tid og plads til at tørre og ånde, inden du kan bruge det.

Stolperne skæres til i de rette mål

Grillbordet består af to solide rammer. De forbindes og holdes fast af firkantede tremmer.

Vi bruger ingen søm eller skruer til at samle bordet. Det hele holdes sammen af tremmer og lim. For at det kan lykkes, skal træet saves til med enorm præcision, så alle samlingerne passer.

Du får brug for en bordrundsav til at tilskære de jernhårde azobéstolper med størst mulig præcision.

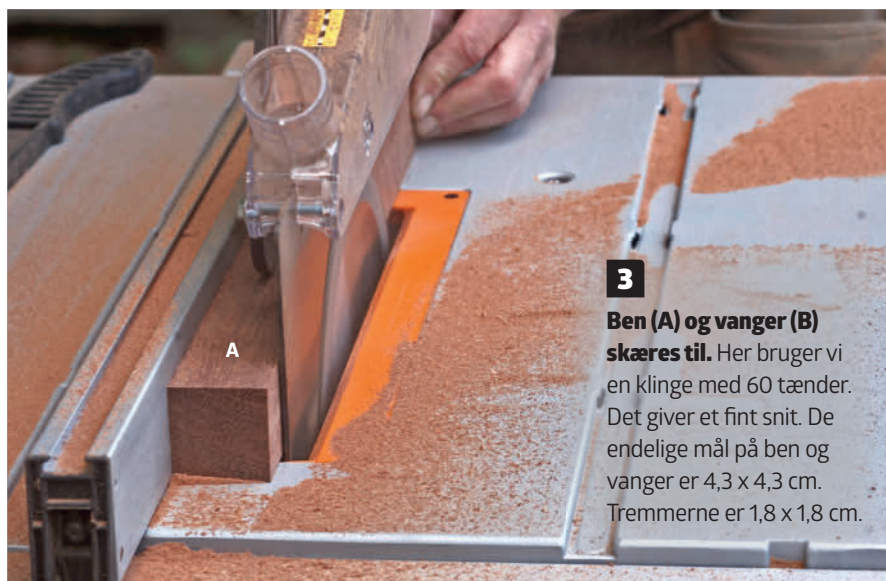
1

Træet har ligget til tørre. Nu er det klar til at blive savet op. Først trækkes det værste lag skidt af med en ziehklinge.

2

Stolperne saves groft til på alle fire sider. Brug en grov 24-tandsklinge på bordrundsaven. Træet saves ikke til i de endelige mål endnu.

3

Ben (A) og vanger (B) skæres til. Her bruger vi en klinge med 60 tænder. Det giver et fint snit. De endelige mål på ben og vanger er 4,3 x 4,3 cm. Tremmerne er 1,8 x 1,8 cm.

4

Vi er nu færdige med bordrundsaven.

Vi har kortet benene (A) af, så de er 60 cm lange. De tværgående vanger (B) og tremmerne (C) venter vi med at skære til i længden.

Stop hullerne med dyvler

I vores azobétræ er der boret huller. For at undgå unødigt spild har vi stoppet hullerne med dyvler. De limes fast og skæres plant med overfladen, når limen er tør.

Ædeltræ æder værktøjet

Vær forberedt på, at azobé ødelægger klinger, bor og fræsejern. Træet er ekstremt hårdt.

Grundet træets hårdhed har man i mange år brugt azobétræ til blandt andet jernbanesveller og færgelæjer. Azobé er så kaldt jerntræ, og vores klinger, bor og fræsejern skulle da også bare kasseres, da vi var færdige med at save træet til.

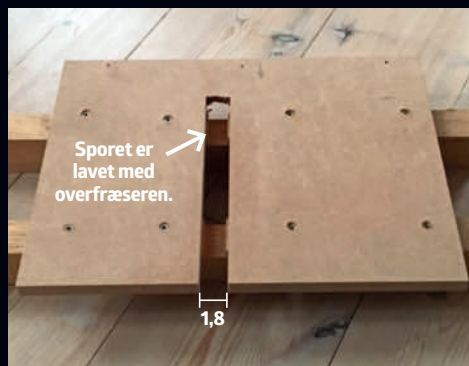

Smart skabelon sikrer samme dybde

Tremmerne (C) fræses i vangerne (B). For at sporene bliver lige, og lige dybe, bygger vi en smart skabelon.

Skabelonen består af et stykke MDF-plade, hvor vi har fræset et spor, som svarer til tremmernes bredde. Pladen er monteret på to stumper lægter, der klemmer sammen om vangerne, når de er samlet parvis. Vi har fræset et spor i lægterne, hvor vi har skubbet en pind ind under MDF-pladen. Den pind hviler i det foregående spor, når vi fræser, og sikrer ensartethed i alle spor.

Sporene til tremmerne fræses

Nu skal vi lave sporene i de tværgående vanger (B), som tremmerne (C) skal hvile i. Det er et tidskrævende arbejde, og præcision er vigtigt.

Man kan bruge en kapsav til at save sporene, men vi bruger en overfræser, da det sikrer, at sporene bliver helt ens og nøjagtige.

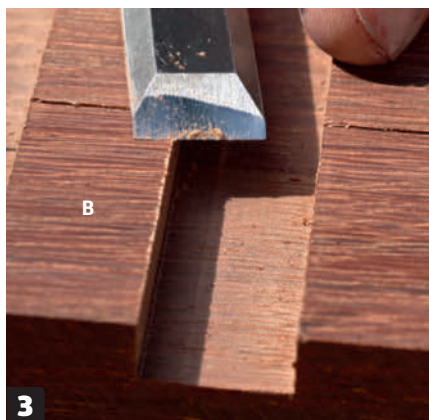
Vi har lavet en skabelon af en MDF-plade. Den sikrer, at der bliver den samme afstand mellem sporene og den samme bredde og dybde på sporene, så de passer til tremmerne (C).

1 Vangerne (B) tapes sammen. De, som skal danne den øverste hylde, og de, som skal sidde nederst, samles parvis.

2 Det første spor fræses. Der skal være plads til en tap på 3 cm i enderne af vangerne (B). Skabelonens tværpind sættes på plads i foregående spor, og så fræses der til alle 57 tremmer. Sporene bliver 8 mm dybe.

3 Sporene renses. Bunden af fræsesporet er plan, men kanterne flosser en smule. De så renses med et nyslebet stemmejern.

4 De fire vandrette vanger (B) kortes af. Vangerne skal være 137,4 cm, og der skal være plads til de 3 cm lange tapper. En tremme (C) holder vangerne på plads, så de kan saves i præcis samme længde.

Tapsamlingerne passes til

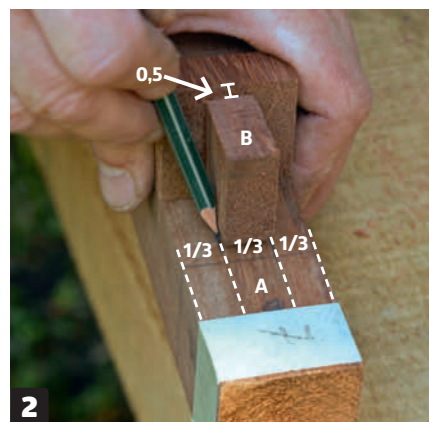
Da vi går efter et elegant look, skal vores rammer samles uden brug af skruer. Derfor bruger vi tapsamlinger og lim. Vi borer også hul igennem tapsamlingerne og sætter dyvler igennem for at få ekstra styrke og hold.

Tapsamlingerne kræver stor præcision, og stemmejernene skal være knivskarpt for at æde sig igennem det betonhårde træ.

Bordet kan selvfølgelig også samles med skruer og beslag, hvis ikke du har lyst til at lave tapsamlinger.

1 Tapperne på vangerne (B) saves. Fra begge sider af træet saves en stribe parallelle spor, der stemmes væk. Tapperne skal være en tredjedel af træets tykkelse.

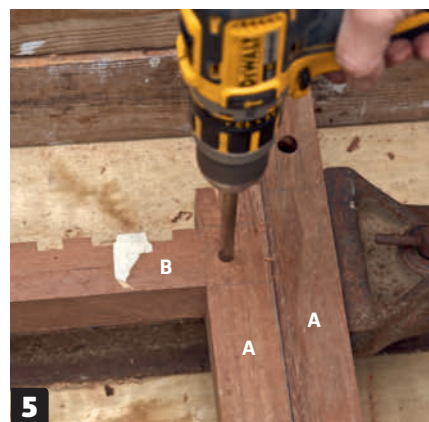
2 Tappen måles op på benene (A). Der skæres et indsnit på ca. 5 mm i top og bund. Mærk op til udstemning på alle fire ben (A).

3 Taphullerne i benene (A) bores for. Tapperne er 3 cm, men vi laver taphullerne 3,3 cm, så vi er sikre på, der er plads nok. Med en boresøjle er det let at få huller, der er helt lige.

4 Hullet stikkes langs kanten. Hold stemmejernets flade side mod kanten. Skift til et mindre stemmejern, hvis det bliver nødvendigt.

5 Dyvelhullerne bores. Hullet skal være helt præcist. Sæt eventuelt boremaskinen i en borestander for maksimal præcision.

6 Vangerne (B) slibes med en båndsliber. Start med korn 60, og fortsæt med 120 og 180. Til sidst slibes de skarpe kanter med en høvl.

7 Dyvlene bores. Med et propbor bores dyvlerne, der skal hjælpe med at holde konstruktionen sammen.

8 Tapsamlingerne låses med dyvler. Sæt rammen i pres, og smør dyvlerne grundigt ind i lim, og bank dem på plads.

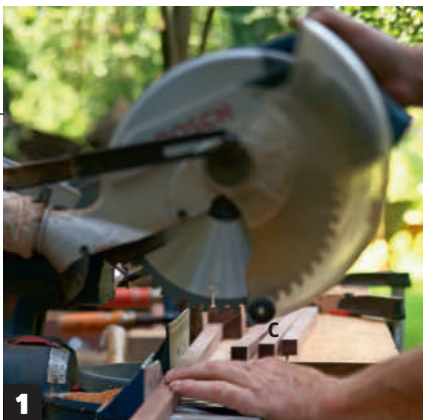

Tremmerne limes fast og olieres

Vi er nu nået til sidste etape af vores grillbord – og det er det mest spændende. Vi skal nemlig have de mange tremmer til at passe i rammerne, så bordet kan stå.

Når tremmerne er passet til i længden og limet fast til rammerne, er grillbordet næsten færdigt.

Til slut behandler vi bordet med linolie tilsat fungicid til bekæmpelse af svampe.

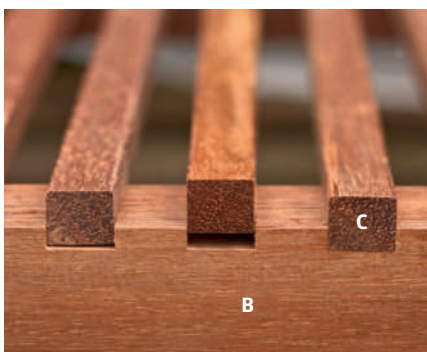
1 Tremmerne (C) saves til i længden. Der skal bruges 57 tremmer i alt.

2 Bordet sættes i spænd. Der limes et par tremmer (C) fast i hver ende af bordet i top og bund. Det sikrer, at afstanden er helt rigtig, og holder bordet på plads.

Slib tremmerne (C) med en båndsliber. Tag to ad gangen.

3 Tremmerne (C) limes fast. Tving ikke tremmerne på plads, hvis de ikke kan være der. Så kan træet flække. Giv dem i stedet en tur med båndsliberen, indtil de passer.

4 Bordet behandles med linolie. Eventuelle limrester slibes væk. Farveskiftet taler virkelig for sig selv!

Så er grillbordet færdigt. Linolien giver den optimale beskyttelse mod vind og vejr, og det hårde tropetræ er rustet til at klare årstidernes skiftet.